

MALS VENTS PER A L'EÒLICA

Catalunya està malalta. No pas d'un cop de vent, sinó per manca d'imaginació i per la incapacitat de transformar una visió en realitat. La visió: viure dels aires del cel. La realitat: aprofitar la força del vent, amb tecnologies netes i al servei de les comunitats locals.

COL·LECTIU USERDA

La introducció feta en la pionera publicació titulada *El poder del viento: manual práctico para conocer y aprovechar la fuerza del viento* (Ecotopía Ediciones, Barcelona, 1982) plantejava, ja aleshores, una pregunta final prou pertinent: «Haurem d'esperar que els rapinyaires de sempre instal·lin llurs bateries d'aerogeneradors gegants en els deserts camps de l'Estat espanyol per subministrar l'energia captada en les "zones deprimides" en els centres devoradors, quan arribi el moment que es vegin obligats a prescindir o a limitar l'ús dels recursos energètics no renovables?». I també proposava: «Per evitar-ho suggerim que tots els municipis, i/o comunitats "autònomaes" emprenguin immediatament els treballs necessaris per realitzar una valoració de llurs recursos renovables (entre els qual el vent) com a pas previ a una introducció racional dels sistemes aerogeneradors». I, a l'últim, afirmava: «És una tasca que incumbeix plenament als poders públics de les comunitats "autònomes", ja que solament facilitant la transició cap als sistemes d'energia renovable es podrà parlar d'autonomies reals».

Des d'aleshores han passat més de 20 anys. Ja fa més de 20 anys, també, que va ser creada una cooperativa catalana per desenvolupar tecnologia eòlica i avui és una de les principals empreses del món en aquest camp. Tanmateix, tot i haver estat Catalunya pionera (s'hi va fer el primer mapa eòlic, s'hi ha desenvolupat tecnologia autòctona, s'hi va connectar el primer aerogenerador modern a la xarxa elèctrica, s'hi va construir el primer parc eòlic), avui el nostre país continua a la cua de l'aprofitament d'una font d'energia lliure, neta i renovable.

El cas del no desenvolupament de l'energia eòlica a Catalunya es podria qualificar d'exemplar pel que fa a les complicitats, manifestades o encobertes, teixides entre la manca de voluntat política de tot el ventall de forces polítiques parlamentàries, la poca eficiència administrativa dels organismes oficials, la clara prepotència de l'empresa elèctrica que continua fruit de facto del monopoli de generació i distribució a Catalunya (Fecsa-Endesa), i la miopia demostrada per alguns grups i plataformes que s'identifiquen com a «proteccionistes» o «conservacionistes».

El lamentable espectacle parlamentari

que va tenir lloc a la cambra catalana el març de 2001, combinat amb la incompetència energètica de l'aleshores conseller d'Indústria, Antoni Subirà –manifestada en nombroses ocasions quan prenien la paraula en inauguracions d'instal·lacions d'energia renovable, en què intentava ridiculitzar-les–, i amb l'afegit que Fecsa (ara Endesa) no ha parat mai de posar traves a l'exercici del dret a injectar electricitat a la xarxa –tot plegat amanit amb la guinda de l'aportació d'una nova variant d'«ecologisme», que no dubtem en qualificar d'«ecològisme» [com fa Claude-Marie Vadrot a la pàgina 11]–, ha fet possible la present i penosa realitat eòlica catalana.

Sempre recordarem les paraules d'un directiu de Fecsa quan, després d'haver hagut de signar el contracte per a la connexió a la xarxa del primer aerogenerador de 25 kW –de propietat privada–, a mitjans anys vuitanta, va manifestar: «I ara espero que no tornin a tenir ganes de connectar mai més cap aerogenerador a la xarxa». No cal dir que el propietari havia hagut d'esperar més de dos anys per signar el contracte.

Mentre el país s'enverina radioactivament i continua la tendència creixent d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, n'hi ha que despisten tot demonitzant l'energia eòlica.

A fora de casa, en canvi, hi ha països i regions més innovadores que introdueixen massivament l'aprofitament de la força del vent en el seu pastís energètic i així augmenten no solament el seu nivell d'autosuficiència energètica, sinó també la seva capacitat tecnològica i la creació de llocs de treball en un sector nou de l'economia, generador de riquesa neta. Riquesa neta diametralment oposada a la «riquesa» creada per la crema dels combustibles fòssils i de fissió de l'àtom de l'Urani-235. Catalunya, en canvi, continua essent incapaç de fer aixecar el vol a l'energia del vent, i continua essent fortament dependent dels combustibles fòssils i nuclears.

Fa ja gairebé un any que Catalunya disposa del nou Govern tripartit. Però pel que fa a l'energia no es nota de cap manera que vulguin impulsar el «canvi» que es va prometre. De moment, han demostrat que tot són facilitats per a les grans centrals tèrmiques de cycle combinat amb gas natural i, en «canvi», tot són dificultats per als projectes eòlics. Aquest nou Govern tripartit ni

La manca de voluntat política, la ineficiència administrativa, la prepotència d'Endesa i la miopia d'alguns «proteccionistes» han portat Catalunya a la cua europea de l'aprofitament eòlic.

tan sols no ha estat capaç de fer que els nous projectes de centrals tèrmiques de cycle combinat vagin equipats amb sistemes de cogeneració i siguin de la dimensió adequada al servei que han de donar.

Continuarem, doncs, esperant, però no pas fent una espera passiva –com molts voldrien–, sinó promovent una resistència activa, fent pressió a tots nivells, perquè neixi i creixi un sistema energètic distribuït pel territori, eficient, net, renovable i lliure. El futur de Catalunya en depèn. De fet, hauria de ser la contribució catalana a aquest món de guerres pel domini i pel control de les energies brutes.

Les guerres pel domini i pel control dels recursos no són pas noves en la història de la humanitat. Han existit des que en les societats van començar a sorgir minories que pretenien i pretenen exercir, a través dels recursos, el seu domini i el seu control sobre la majoria de la població. I l'energia, en la societat moderna, fa justament aquesta funció. Si es domina les fonts d'energia es domina la població. Per això, si una societat pretén ser realment lliure, ha d'organitzar-se per utilitzar democràticament les energies lliures, netes i renovables que la natura li ofereix de forma molt generosa, per desenvolupar estils de vida solidaris i

cooperatius. Aquesta visió, evidentment, s'allunya de les ideologies de dreta i esquerra a l'ús i converteix l'ecologisme –no pas els seus recents succedanis– en una ideologia revolucionària.

Les energies que flueixen per la biosfera estan a l'abast de tothom i tenen el potencial de ruptura per transformar radicalment la societat. Aquesta és la batalla que hauríem de ser capaços de lliurar en el segle XXI, per trencar els vincles de dependència vers les fonts d'energia brutes i no renovables. I en aquesta batalla hi tenen molt a perdre aquells sectors que no siguin capaços de canviar i que s'atrinxerin defensant les fonts d'energia del passat, fòssils i nuclears. I molt a guanyar els qui demostrin la seva capacitat real de canvi. Catalunya, de moment, demostra que continua ancorada en el passat energètic, brut i no renovable.

És una qüestió de responsabilitat social –i de solidaritat vers els sectors que no poden cobrir les seves mínimes necessitats energètiques– abandonar de forma conscient, individualment i col·lectivament, les energies brutes i no renovables i transformar-nos en subjectes actius de l'aprofitament i de la utilització de les energies lliures, netes i renovables.